

YSAsta ja Allärsista YSOon siirtymä ja päätöksenteko YSO:n käyttöönotosta

Kansalliskirjasto valmistelee Yleisen suomalaisen asiasanaston korvaamista Yleisellä suomalaisella ontologialla kirjastojen kuvailutyössä.

Yleinen suomalainen ontologia YSO on nykyisten verkkomaailman tarpeiden pohjalta kehitetty rikastettu versio pitkään käytössä olleesta Yleisestä suomalaisesta asiasanastosta (YSA) ja sen ruotsinkielisestä vastineesta Allärsista. YSO:n käyttöönoton myötä kirjastojen tuottamia sisältöjä voidaan hyödyntää tehokkaammin moderneissa tiedonhakupöytäkirjoissa kuten Finnassa. Lisäksi moniin muihin sanastoihin linkitetyn YSO:n myötä kirjastojen tietosisällöt yhdistyvät osaksi koko julkisen sektorin tietoverkoston. Tätä kautta mahdollistetaan uusia tapoja löytää ja hyödyntää erilaisia sisältöjä tiedontuottajatahosta riippumatta.

YSO on kolmikielinen ja mahdollistaa tehokkaampia tapoja tehdä monikielistä kuvailua suhteessa yksikielisiin asiasanastoihin. Monikielisellä ontologialla kuvailtu aineisto on myös helpommin löydettävissä tiedonhakukielestä riippumatta. Kuvailussa käytettävät käsitteet tunnustetaan pysyvillä tunnisteilla linkitetyn datan käytänteiden mukaisesti ja tämä helpottaa jatkossa myös automaattisten korjausten tekemistä tietokantoihin.

YSO:n käyttöönottoa kirjastokentän sisällönkuvailussa on valmisteltu kuvailijoiden, kirjastojen ja järjestelmätoimittajien kanssa usean vuoden ajan. Finna, Kuvailustandardien kansallinen kehittämissuunnitelma ja Sisällönkuvailun asiantuntijaverkosto suosittelivat YSO:n käyttöönottoa. Lisäksi kirjastojen kuvailua tekevät henkilöt ovat vahvasti siirtymän kannalla.

Siirtymään liittyvän konversion sääntöjä ja ohjeita suunnittelee eri Melinda-kirjastojen ja kuvailun asiantuntijaryhmien yhteistyöryhmä Kansalliskirjaston johdolla. Konversiot tehdään keskitetysti Kansalliskirjaston toimesta Melindassa, minkä lisäksi Kansalliskirjasto tarjoaa konversio-ohjelman paikalliskantoja varten. Siirtymä on suunniteltu toteutettavaksi pääosin vuoden 2019 loppuun mennessä, mutta kaikkien kirjastojen ei ole pakko siirtyä samanaikaisesti. YSO:n käyttöönoton jälkeen YSA:n kehitys lakkautetaan.

Päätös YSO:n käyttöönotosta tehdään kirjastokohtaisesti. Kansalliskirjasto toivoo, että kirjastot voisivat päättää käyttöönotosta vuoden loppuun mennessä, jotta käytössä on kaikki tarvittava tieto eri kirjastojen kuvailutarpeista siirtymän käytännön suunnittelua ja konversio-ohjelmien ohjelmointia ajatellen.

Siirtymästä ei aiheudu kirjastoille pitkäaikaiskustannuksia (esim. kuvailu ei vaikeudu). Järjestelmästä riippuen voi kertaluonteisia kustannuksia syntyä siitä, että kuvailujärjestelmää päivitetään tukemaan monikielistä kuvailua ja tunnisteiden tallentamista tietueisiin.

Lisätietoa siirtymästä löytyy siirtymän omilta sivuilta: <https://www.kivi.fi/x/GxNhB>